

Pensioen INFO

VAN HET BESTUUR

2016, grote veranderingen worden werkelijkheid

Een nieuw jaar is voor mij het moment om niet alleen vooruit, maar ook achteruit te kijken. Wat is er in het afgelopen jaar gebeurd en welke ontwikkelingen staan het pensioenfonds te wachten?

In het afgelopen jaar is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds gedaald van 108,2% naar 101,4% per eind november. Dat betekent dat we voor elke euro die we nu of in de toekomst aan pensioen uit moeten betalen op dit moment € 1,014 in bezit hebben. Dat lijkt voldoende, maar pensioenfondsen moeten een reserve hebben. Onze dekkingsgraad

moet minimaal 104,2% zijn. We hebben dus een dekkingstekort. Ondanks de gedaalde beleidsdekkingsgraad is de kans dat we de pensioenen in de komende vijf jaar moeten korten nog steeds gering. We kunnen de pensioenen dit jaar echter weer niet verhogen. En we verwachten ook de komende jaren de pensioenen niet volledig te kunnen laten meegroeien met de lonen en prijzen. Positief is dat de dekkingsgraad de afgelopen maanden is verbeterd. Het effect daarvan zullen we met enige vertraging terug gaan zien in de beleidsdekkingsgraad. U leest meer over onze financiële positie op pagina 3.

Een andere belangrijke ontwikkeling is de stijgende levensverwachting. We worden steeds ouder. De overheid heeft daarom besloten om de AOW-leeftijd te verhogen naar 67 jaar en 3 maanden in 2022 en de pensioenrichtleeftijd naar 68 jaar. Verderop in deze nieuwsbrief leest u meer over deze wijziging.

Tot slot is in 2016 de vernieuwde bestuursstructuur doorgevoerd. Het Verantwoordingsorgaan heeft nu elf in plaats van zeven leden, waarbij de pensioengerechtigden hun vertegenwoordigers hebben gekozen (die op hun beurt weer twee bestuursleden hebben gekozen). De Raad van Toezicht controleert het functioneren van het bestuur. Het bestuur is verkleind en in een nieuwe samenstelling, waarbij ik de eer heb om als onafhankelijk voorzitter op te treden. Ons goede voornemen voor 2017? Dat blijft het ons inzetten voor een goed pensioen voor onze deelnemers. Hierbij wegen we de belangen van alle belanghebbenden zorgvuldig af. We streven open communicatie met alle betrokkenen na en houden bij het nemen van besluiten rekening met de risico's. In 2017 zal er, net als in 2016, veel worden gesproken over de toekomst van pensioenen in Nederland. Als bestuur willen we goed voorbereid zijn op veranderingen in de toekomst.

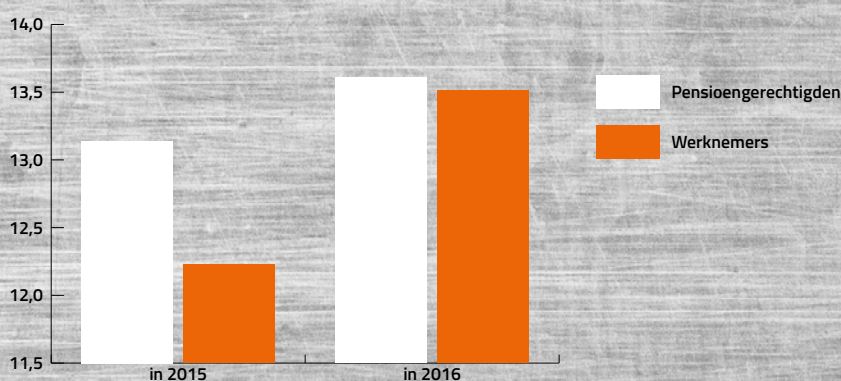
Rita van Ewijk, voorzitter

UW PENSIOEN WORDT NIET VERHOOGD

Door inflatie wordt uw geld minder waard. Dit geldt ook voor uw pensioen. Pensioenfonds Hoogovens probeert daarom elk jaar de pensioenen te verhogen. Dit kan alleen als de beleidsdekkingsgraad 110% of hoger is. De beleidsdekkingsgraad per eind oktober 2016 was 101,7%. De pensioenen van pensioengerechtigden zijn hierom niet verhoogd met de prijsstijging van 0,42% over de periode oktober

2015 tot oktober 2016. De totale achterstand voor pensioengerechtigden neemt hierdoor toe van 13,14% per eind 2015 tot 13,61%. De opgebouwde pensioenaanspraken van werknemers zijn niet verhoogd met de stijging van de CAO-lonen in 2016 van 2,35%. Voor werknemers is de totale achterstand op de loonontwikkeling opgelopen van 12,23% eind 2015 naar 13,51%.

Koopkrachtverlies

BETAAL- DATA 2017

Pensioenfonds Hoogovens betaalt uw pensioen in 2017 naar verwachting op de volgende data uit:

Maandag 23 januari

Donderdag 23 februari

Donderdag 23 maart

Maandag 24 april

Dinsdag 23 mei

Donderdag 22 juni

Maandag 24 juli

Woensdag 23 augustus

Donderdag 21 september

Maandag 23 oktober

Donderdag 23 november

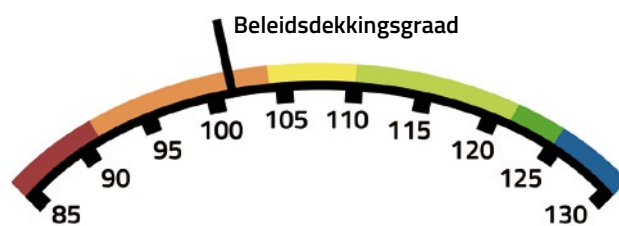
Donderdag 21 december

De hoogte van uw netto pensioen wijzigt. De bijdrage Zorgverzekeringswet is namelijk gedaald van 5,5% naar 5,4%. Het maximale inkomen waarover u zorgpremie betaalt, is gestegen van € 52.763 naar € 53.701. De gevolgen voor uw netto pensioen ziet u voor het eerst bij de betaling in januari.

Welke regels gelden voor de dekkingsgraad?

Er zijn veel regels over de dekkingsgraad. We leggen de verschillende grenzen én de gevolgen voor uw pensioen aan u uit.

De komende vijf jaar verwacht het pensioenfonds dat de dekkingsgraad zal herstellen waardoor uw pensioen met ongeveer de helft van de loon- en prijsinflatie kan worden verhoogd. Maar let op! Er is ook een kleine kans van 10% dat in de komende vijf jaar de pensioenen moeten worden verlaagd. De verlaging is dan naar verwachting 1% van uw pensioen of opgebouwde pensioenaanspraken.

Omschrijving	Percentage	Gevolgen voor uw pensioen
Dekkingsgraad voor Toekomst Bestendig Indexeren	125%	De beleidsdekkingsgraad is voldoende om volledige verhogingen toe te kennen. Indien de dekkingsgraad hoger is, mogen er zelfs niet verleende toeslagen worden ingehaald.
Vereiste dekkingsgraad	121%	Het pensioenfonds is financieel gezond als onze beleidsdekkingsgraad 121% of hoger is. De reserve buffer is voldoende gevuld.
Indexatiedekkingsgraad	110%	Vanaf een beleidsdekkingsgraad van 110% mogen we de pensioenen gedeeltelijk verhogen (indexatie of toeslagverlening).
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad is er sprake van een dekkingstekort. Als de beleidsdekkingsgraad langer dan 5 jaar lager is dan 104,2%, moet het pensioenfonds de pensioenen en opgebouwde pensioenaanspraken verlagen (korten).
Kritische dekkingsgraad	91%	Als de actuele dekkingsgraad lager is dan de kritische dekkingsgraad moeten we direct de pensioenen en de opgebouwde pensioenaanspraken verlagen (korten).

DE FINANCIËLE SITUATIE VAN PENSIOENFONDS HOOGOVENS

In 2016 steeg het vermogen van het pensioenfonds per eind november met € 384 miljoen. Toch daalde de beleidsdekkingsgraad in 2016 van 108,2% naar 101,4% per eind november. Wat zijn de oorzaken en wat betekent dit voor uw pensioen?

De ontwikkeling van de dekkingsgraad in 2016

Begin 2016 was onze beleidsdekkingsgraad 108,2%. Door tegenvallende aandelenkoersen en een dalende rente, daalde de dekkingsgraad. De actuele dekkingsgraad – die elke maand wordt berekend met actuele cijfers – daalde zelfs tot onder de 100%. Omdat de beleidsdekkingsgraad wordt berekend als het gemiddelde van de laatste 12 actuele dekkingsgraden, daalde de beleidsdekkingsgraad ook. Sinds september is er een licht herstel op de aandelenmarkt en ook de rente die geldt voor onze berekeningen is iets gestegen. De actuele dekkingsgraad stijgt dus weer. Dit positieve effect zal met enige vertraging ook zichtbaar worden in de beleidsdekkingsgraad.

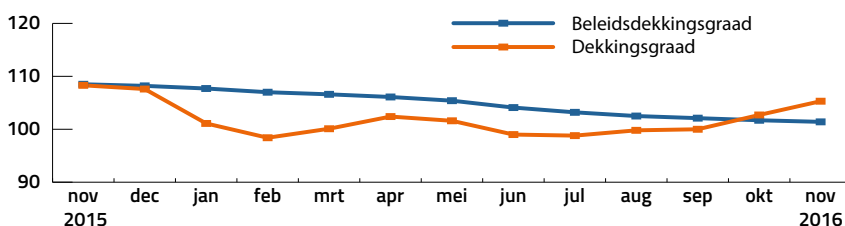
Invloed van de rente

De rente bepaalt hoeveel geld we moeten reserveren om de pensioenen te kunnen betalen. Het is vergelijkbaar met de spaarrente. Ga maar na. Als je over 20 jaar € 1.000 nodig hebt en de rente is 1% dan moet je nu € 820 op je spaarrekening hebben. Na 20 jaar rente te hebben ontvangen, kom je dan namelijk uit op € 1.000. Is de rente 4% in plaats van 1% dan hoeft je nu maar € 456 op je spaarrekening te hebben om over 20 jaar € 1.000 op de bank te hebben staan! Ditzelfde mechanisme geldt ook voor pensioenfondsden; hoe lager de rente, hoe meer geld we nu al in kas moeten hebben. Die rente waar het pensioenfonds mee moet rekenen, is op dit moment heel laag. Deze rekenrente wordt bepaald door De Nederlandsche Bank op basis van onder andere de marktrente. Door de gedaalde rente

moest het pensioenfonds tot en met november 2016 een bedrag van € 600 miljoen extra (!) reserveren. De verplichtingen nemen dus toe, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Invloed van beleggingsrendementen

Het pensioenfonds belegt de premie die u en uw werkgever betalen voor het pensioen. Als de beleggingsrendementen goed zijn, stijgt de dekkingsgraad. Als de beleggingsrendementen tegenvallen, daalt de dekkingsgraad. We weten niet precies hoeveel rendement we gaan behalen. We gaan er nu van uit dat we zo'n 5% rendement per jaar behalen en dat is aanzienlijk meer dan de rente waarmee we verplicht moeten rekenen om de dekkingsgraad te berekenen. De afgelopen 10 jaar was het gemiddelde jaarlijkse rendement 6,5%.

WEZEN-PENSIOEN TOT 21 JAAR

Het pensioenreglement is gewijzigd. Vanaf juli 2016 wordt het wezenpensioen uitgekeerd tot 21 jaar in plaats van 18 jaar. Na een studie-pauze is er opnieuw recht op wezenpensioen zolang de wees niet ouder is dan 27 jaar.

PREMIEOVERSCHOT ALS RESERVE

Pensioenfonds Hoogovens heeft met de werkgever afspraken gemaakt over de hoogte van de premie. Voor de periode 2015 tot en met 2017 is de premie 28% van de pensioengrondslag. In 2017 overleggen sociale partners hoe hoog de premie voor 2018 wordt en of de premie weer voor een meerjarige periode wordt vastgezet. Als in de toekomst de premie niet voldoende is om de pensioenopbouw te betalen, wordt de pensioenopbouw (nu 1,875% per jaar) verlaagd. Voor 2017 is de kostendeckende premie vastgesteld op 24,7% waardoor er 3,3% meer premie wordt betaald dan nodig. Ook in 2016 is er meer premie betaald dan nodig was voor de pensioenopbouw in dat jaar. Dit was in 2014 en

2015 eveneens het geval. Toen werd het premieoverschot gebruikt om de pensioenen van de werknemers te verhogen (inhaalindexatie). De beleidsdekkingsgraad van ons pensioenfonds is nu zo laag dat we het overschot van 2016 niet mogen inzetten om de pensioenen te verhogen. Het bestuur moet het premieoverschot van 2016 apart zetten. Wanneer de financiële situatie het toelaat kunnen de pensioenaanspraken van de werknemers alsnog worden verhoogd. De verhoging die uit de reserve kan worden betaald, bedraagt ongeveer 0,3% van de aanspraken van werknemers. Dit is onvoldoende om de CAO-verhoging te compenseren.

WE WORDEN STEEDS OUDER...

We leven steeds langer. En dat is natuurlijk goed nieuws. Maar langer leven, betekent ook langer genieten van uw pensioen en AOW. Dit brengt extra kosten met zich mee. Het pensioen en de AOW moeten namelijk langer worden uitbetaald. De AOW-leeftijd en de pensioenrichtleeftijd gaan daarom verder omhoog.

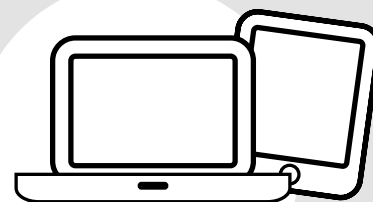
AOW-leeftijd naar 67 jaar en 3 maanden in 2022

De afgelopen jaren ging de AOW-leeftijd elk jaar een beetje omhoog. In 2021 is de AOW-leeftijd 67 jaar. De AOW-leeftijd stijgt in 2022 naar 67 jaar en 3 maanden. Vanaf 2023 zal de AOW-leeftijd naar verwachting verder stijgen, afhankelijk van de levensverwachting. Voor mensen die geboren zijn na 30 september 1955 staat de AOW-leeftijd dus nog (steeds) niet vast. De regering stelt telkens minimaal vijf jaar van te voren vast wat de AOW-leeftijd over vijf jaar wordt. Houd er dus rekening mee dat de AOW-leeftijd nog verder kan stijgen!

Pensioenrichtleeftijd bij Pensioenfonds Hoogovens naar 68 jaar

Naast de stijging van de AOW-leeftijd gaat ook de pensioenrichtleeftijd omhoog. Per 1 januari 2018

AOW-leeftijd naar
67 jaar en 3 maanden in 2022

Bereken zelf een indicatie van uw
AOW-leeftijd op de website van de Sociale
Verzekeringsbank (www.svb.nl)

wordt deze verhoogd van 67 naar 68 jaar. Deze wettelijk verplichte leeftijd moeten alle pensioenfondsen gebruiken bij het berekenen van de opbouw van nieuwe pensioenen. Vanaf 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd bij Pensioenfonds Hoogovens 68 jaar. Omdat u langer pensioen op gaat bouwen, gaat de waarde van de jaarlijkse opbouw omlaag. Het nieuw op te bouwen pensioen gaat standaard uit van pensioeningang op 68 jaar. Dit betekent dat er een jaar korter pensioen moet worden uitgekeerd. Gemiddeld leven we nog ongeveer 18 jaar vanaf ons 67^e. Door de pensioenleeftijd op te schuiven, hoeft er maar

gemiddeld 17 jaar pensioen uitgekeerd te worden. De nieuwe pensioenopbouw wordt daardoor ruim 5% goedkoper. Het pensioen dat u al heeft opgebouwd, wordt dan herberekend naar een pensioen dat standaard ingaat op 68 jaar. De waarde van uw pensioen blijft gelijk. De nieuwe pensioenleeftijd betekent niet dat u niet voor uw 68^e met pensioen kunt gaan. Het blijft uiteraard mogelijk om uw pensioen eerder in te laten gaan op een moment dat u zelf kiest, maar uiteraard met een aanpassing van de uitkering!

MEER INFORMATIE

Meer informatie over de pensioenregeling vindt u op onze website www.pfhoogovens.nl. Log in op de website op 'Mijn pensioen' voor meer inzicht in uw pensioen, gegevens en berichten. Onze website is voor werknemers ook bereikbaar via Tata Steel Online. Ga naar 'Tata Steel en ik', klik op 'Dienstverband' en vervolgens op 'Pensioen'.